

Witte nog

LEERLOOIEN, DAKDEKKEN EN SLACHTEN

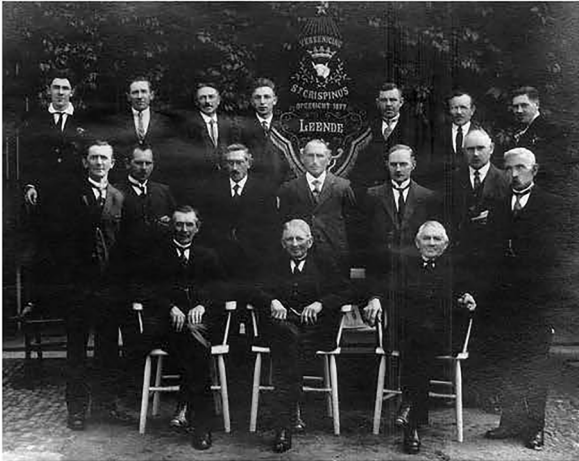
november 19 2023 aflevering 63

Het team Witte nog....? bestaat uit Erik van Asten, Cintha Bax, Johan Bax, Toos van Lieshout, Frans van Mierlo, Janus de Vocht, en Erik Willems.

Foto's komen o.a. uit het archief van Wim Pompen en het archief van ZLTO. Ton van Dijk heeft eveneens foto's aangeleverd en er zijn foto's gebruikt van Erik van Asten en Mary Verhagen.

LEERLOOIEN

Het gilde Sint Crispinus

Het gilde Sint Crispinus is een ambachtsgilde, geen schuttersgilde.

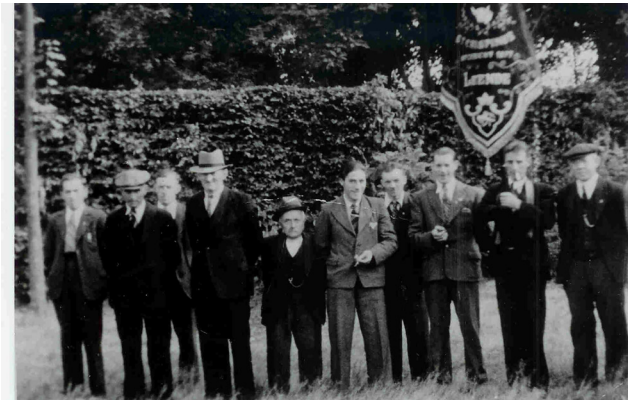
Ambachtlieden verenigen zich al in de middeleeuwen in gilden. Vakbonden avant la lettre. Het bestaan van ten minste een zo'n gilde in Leende is bekend. In 1927 vierde het zelfs zijn gouden jubileum, onder meer met een jubileumfoto. Voor de krant? Er zal ongetwijfeld een teeravond zijn gehouden, met of zonder de dames? Het betrof

het gilde St Crispijn of Crispinus, de patroon van de leerlooiers (l), schoenlappers (s), slaggers! (sl), hun keurmeesters (k) en de handelaren in leer (h). Het in 1877 in het leven geroepen gilde beschikte zelfs over een vaandel. Zou men daarmee in een processie hebben gelopen? Er waren in Leende drie leerlooierijen: Van Engelen, Pompen en Simkens. En schorsmolens. Op de jubileumfoto, vlnr, zittend: Dorus Pompen, Willem en Jan van Engelen (l); midden: Peer Pompen (l), Chiel van Dijk (s), Janus Simkens (l), Kobus Bax (s), Frans van Kuijk (k), Peer en Lau Bax (s); boven: Gérard en Lambert van Engelen (l), Adam Simkens (l), Toon Vromans (sl), Bartel van Laarhoven (s), Driekske Smeets (s) en Jos van Engelen (h).

Witte nog

Het uitgangspunt bij deze bijeenkomst was het gilde Sint Crispinus. Ambachtslieden verenigden zich al in de middeleeuwen in gilden met vaak een heilige als patroon. In Leende was minstens een zo'n gilde bekend: Sint Crispinus voor de leerlooiers, de schoenlappers/schoenmakers, de handelaren in leer, de slachters en de keurmeesters. De slachters waren buiten de slachmaanden (winter) vaak tevens strodekkers. Op het stro, de verwerkers en de slachters komen we straks terug.

De leerlooiers werden vroeger (rond 1600) vaak huidenvetters genoemd; dit had te maken met de manier waarop huiden werden geconserveerd (van haren en vet ontdoen en vervolgens zeer vaak insmeren met een mengsel van dat vet met dierlijke uitwerpselen), een methode die met erg veel stank gepaard ging. (lees verder op pagina 4)

Witte nog

DE LEERLOOIERIJEN

In Noord-Brabant lagen omstreeks 1815 de meeste kuiplooierijen van

Nederland. Het waren maar liefst 250, meestal kleine bedrijven. Vrijwel ieder dorp telde één of twee leerlooierijen. In Leende was dat niet anders.

In de tweede helft van de 19e eeuw telde Leende waarschijnlijk 3 leerlooiers, te weten, Jan Laurens Bax (Leende 1785-1836). Herbergier Adam Vromans (Heeze 1771-Leende 1828) en Wilhelmus van Engelen (Leende 1811-1859). Zij maakten het leer vooral voor de eige schoenmakerij. Het bedrijf van van Engelen bestond van ongeveer 1833 totaan zijn dood in 1859. Wilhelmus van Engelen was tevens zadelmaker.

De kleinschalige leerlooierijen van de schoenmakers en zadelmakers kregen in de 2e helft van de 19e eeuw te maken met de concentratie van grote leerlooierijen rondom Breda, Tilburg en de Langstraat. Leende bleef echter niet achter. De kleine looierijen werden door de opvolgers vergroot en vormden in de jaren negentig van de 19e eeuw de grootste bedrijven binnen Leende. Wilhelmus van Engelen had twee zonen, die ieder een eige leerlooierij opzetten, namelijk Laurens van Engelen (Leende 1841-1916) en Hendrikus van Engelen (geboren in Leende 1843). Een broer van Wilhelmus van Engelen was de koperslager Adrianus van Engelen (Leende 1808-1869). Adrianus was gehuwd met Maria Catharina Vromans (1813-1907), dochter van leerlooier Adam Vromans. Na de dood van haar man, zette zij omstreeks 1872 een leerlooierij op, waarvoor zij in 1874 officieel toestemming kreeg. In 1878 kon zij het bedrijf al uitbreiden. Het werk in de leerlooierij werd voortgezet door haar zoon Wilhelmus van Engelen (Leende 1847-1937). Van het productieproces binnen het bedrijf van de weduwe Adrianus van Engelen maakte Allegonda van der Zanden (Leende 1904-1996) een beschrijving die betrekking heeft op de 20e eeuw, maar die in hoofdlijnen zou kunnen slaan op het einde van de 19e eeuw.

Witte nog

Begin 1800 werd er weer gelooid in Leende maar dan volgens een ander (beter) procedé; conserveren met behulp van eek (eikenschors) en run (gemalen eek).

De huiden voor de looierij kwamen vaak uit tropische gebieden zoals Afrika en Zuid Amerika. Voor verzending werden de huiden gezouten om ze goed te houden. Ze kwamen meestal aan in de havens van Rotterdam en Antwerpen en werden door Peer van Asten met de vrachtwagen opgehaald. Bij aankomst in Leende werden ze dan met paard en kar naar de Aa gebracht thv. de brug op de Zevenhuizen (aanvankelijk met de hondenkar..

De huiden werden aan houten paaltjes vastgemaakt om in het water schoon te spoelen, 3 maal per dag moest er gewisseld worden (dit gebeurde meestal in de winter, de werkers moesten in het koude water staan). Na zeven dagen werden de huiden terug naar de looierij gebracht waar ze met botte messen werden ontdaan van haren. Dat schrapen gebeurde met een botte steen. Daarna weer terug naar de Aa en weer spoelen.

Witte nog

Dan wederom naar de looierij om met scherpe messen ontvleesd te worden waarna er voor de derde keer naar de Aa gereden werd voor het spoelen. Dan werden de huiden gezouten om bederf tegen te gaan en opgestapeld. Na een maand voor de laatste keer terug naar de Aa voor 't spoelen. De huiden stonken ontzettend. Er werd verteld dat de melkar niet langs de leerlooierij kon omdat het zo stonk. De paarden van de melkkar sloegen daardoor op hol.

Vervolgens werden de huiden opgehangen aan houten staken en in een bak met water en run gehangen. De eikenschors werd gemalen door de moleenaar in Leende of later door een eigen runmolen. Bij van Engelen door een eigen runmolen, vertelt Hans de zoon van Gérard van Engelen. Na al deze behandelingen volgde dan het echte looien; in grote looikuipen werden de huiden een voor een gestapeld en bestrooid met een laag run (dit was vakwerk en niet eenvoudig). De gebruikte schors werd naderhand gebruikt voor turf. Af en toe werden de huiden uit de looikuip gehaald en weer op soortgelijke wijze teruggelegd. Uiteindelijk bleven ze dan nog een half jaar in de looikuip liggen. Dan werden ze op de droogzolders over palen gehangen waar ze enkele weken konden drogen waarna ze werden schoongeborsteld en vervolgens gewalst. Er was een smart hok daar moesten de haren los rotten. Daarna werd het eraf geschrapt. Het looiproces was ten einde, het leer kon verkocht en gebruikt worden. Het beste leer kwam van de rug en werd gebruikt als zoolleer of tuigleer.

Met kruiwagen werd de overschot van het leer weggebracht. Dat werd klot genoemd. De looiputten werden later drooggelegd en op het einde van WO2 door de overheid in beslag genomen.

Witte nog

75 Jarig Jubileum Leerlooierij van Engelen

vlnr voor: Anna, Mimi, Bertha, Gérard, Lambert, Cor Cato, Josje en Marietje. achter: Piet maas, Peer de Werdt, Sjaak Vlaminckx, Janus, Joppen, Driekske van Asten, Kees van den Broek, Willem Smets, Driek van Leuven, Piet Bos, Driek Joppen, en Dorus Snelders.

Om enig inzicht te krijgen in de situatie in Leende betreffende looiers en hun relaties het volgende:

Begin 1800 woonde in Leende ene Johannes van Engelen, hij had 7 kinderen waaronder zoon Wilhelmus die leerlooier werd naast zadelmaker en herbergier, en zoon Adrianus als koperslager.

Wilhelmus kreeg 2 zonen tw. Laurens (wiens zoon in Heeze een band-fabriek, het latere van Engelen-Evers, begon) en Hendrikus, leerlooier (wiens zoon Wilhelmus de strohulzenfabriek stichtte)

Zoon Adrianus, de koperslager trouwde met Maria Catharina (Kaatje) Vromans (dochter van leerlooier Vromans) en ze kregen 6 kinderen.

Marianna, trouwde met Joseph Simkens, leerlooier (samen met broer Adam). Johannes wiens dochter Maria trouwde met Josephus Beliën.

Adam, ongehuwd de uitbater van café Adam van Engelen (later 'de Ster').

Wilhelmus, leerlooier gehuwd met M.van Asten en hun dochter Trees trouwde met Frans van Engelen uit Chaam (hun kinderen Riek, Wim en Corry). Antonius, bakker met zoon Frans, leerlooier, schoonzoon Frans Groenen en zoon Sjef. Gerardus, leerlooier trouwde met Johanna Ras uit Budel. Hun zone werden de leerlooiers die velen van ons nog kennen.

Toen Adrianus overleed zette zijn weduwe Kaatje met haar zonen de looierij op (1872).

Tot zover deze wat uitgebreidere inleiding die hopelijk wat meer inzicht geeft in alles wat we hierna gaan horen en zien.

Witte nog

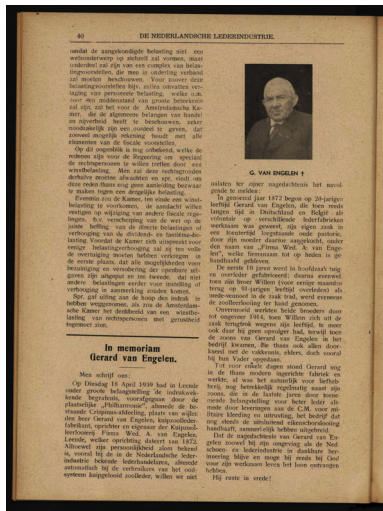

een personeelsuitje van leerlooierij.
vlnr: Willem Smets, Driekeske van Asten, Driek van Leuven, Janus Joppen,
Piet Bos, Driek Joppen, Dorus Snelders, Sjaak Vlaminckx,
Peer de Werdt en Piet Maas.

De rectoraatsfamilie Van Engelen vóór 1900: Ella & Gertrude van Engelen (1862), Kaatje van Engelen
Vromans (1853-1907), Willem van Engelen (1867-1957), Antonius van Engelen (1889-1960), Adam van Engelen
(1881-1961) en Johannes van Engelen (1888-1985).

Kaatje van Engelen- Vromans met 5
zonen: Gérard, Willem, Antonius, Adam
en Johannes

Witte nog

Graad van Engelen en Johanna van Engelen- Ras met achter hen vlnr: Lambert, Cato, Mimi, Jos, Gérard en Anna.

Gérard van Engelen

Er werden prijzen gewonnen.

Frans Simkens herkent de droogzolder van Leerlooierij Simkens. Let op het hok van de trekhond.

Dit statige herenhuis was de woning van leerlooier Grataafje van Engelen en Johanna Ras. In 1872, drie jaar na het overlijden van zijn vader Adriaans van Engelen, begon Gerard als jongste zoon samen met zijn moeder Katrijke Vromans een leerzorg. De schuur rechts naast de woning werd het gebied van de leerzorg.

Rijtuig met daarop waarschijnlijk leerlooiers. Leerlooiersrijtuig..

Het leer werd van een stempel voorzien.

Een kunstwerk, geschonken aan de gemeente Leende door Gerard van Engelen bij het 100-jarig jubileum van van Engelen. .

Witte nog

SCHOENMAKERIJ

Tom Ras is onze gast. Hij vertelt over de schoenmakerij van zijn vader Michiel Ras.

Schoenmakerij Ras van M. Ras, in de volksmond Gieleke.

De opa van Tom Ras, de vader van Gieleke, was al schoenmaker. Giel werkte in een schoenfabriek in Veldhoven. Hij wilde zelf ook een schoenmakerij beginnen. Het leer voor de schoenmakerij kwam van diverse vertegenwoordigers, niet uit de leerlooierij van Leende. Het leer werd soms wel verkeerd bezorgd.

De kleur van schoenzolen is altijd hetzelfde, de kleur van het bovenleer varieert. De produktie van de Ras schoenen kwam in de jaren 50 op gang. De maximale produktie van Ras schoenen was 300 paar schoentjes per weer. Moeder Ras, Nolda, deed al het stikwerk. Het waren diverse soorten kinderschoenen.

Aanvankelijk was het bedrijf vooral afhankelijk van reparatie, het opknappen van schoenen. Het huis waar Ras woonde was aanvankelijk een klompenmakerij. Eigenaar was Pietje van de Wijdeven. Ras ging met zijn vrouw in dat huis wonen en zij kregen een groot gezin.

Een grappig verhaal; eens ging Ras met de rekening van de schoenen naar van Asten. Het was daar druk aan tafel. Iemand maakte een opmerking over een erg hoge rekening, waarop Gieleke zei; 't zal nog wel erger worden. want er komt weer een kleine bij.

Toen Tom in de schoenmakerij mee hielp, maakte hij ook een keer een paar schoenen voor zichzelf. Hij ging er trots mee naar school.

Witte nog

STROHULZENFABRIEK

strohulzenfabriek

Uit Lind in beeld, bladzijde 62

In deze contreien werd de eerste strohulzenfabriek opgericht in Stratum (noot: een huls maakte men van een aantal stro sprietjes naast elkaar, een soort matje, draad erdoor en dan had je een soort van hoesje ter bescherming van een fles).

Boeren uit omliggende plaatsen brachten er hun stro (walm: gereinigd en geschud stro) waar hulzen van gemaakt werden om glas tijdens transport te beschermen, of 'poppen' om kierende gaten te dichtten. Algauw kwamen er ook fabrieken in de omgeving, om het transportprobleem te verkleinen. In 1905 vestigde Michiel Vromans de eerste fabriek in Leende, maar deze brandde een jaar later af. Vromans herbouwde in 1907. In 1912 begon zowel Jos Govers uit Geldrop als Leendenaar Willem van Engelen een fabriek. Het filiaal van Govers ging in 1913 in vlammen op. Van Engelen had meer geluk.

. In 1915 werkten er een meesterknecht, 5 jongens en 17 meisjes. Het bedrijf was ook gericht op export. Chinchillakweker Jan Moes werd ooit als vertegenwoordiger in de arm genomen, maar toen de drie zonen – Henk, Ton en Willie – in het bedrijf kwamen waren het vooral Henk en Willie die de grenzen over trokken om hun producten te verkopen (Engeland, Schotland, grootste klant was een whiskeyfabrikant uit Schotland). In 1922 ontstond door spelende kinderen (onder wie een zootje van de fabrikant!) een grote brand. De hele strohulzenfabriek brandde af.

Witte nog

Deze personeelsfoto is omstreeks 1915 vóór de fabriek gemaakt.

vlnr: Mina van Holten, een zus van Mina van Holten, Anna Donders, Tonna Geven (van de heiboer) 5e van links onbekend, Lien Engelen, (dochter van Pietje de pijlenmaker), Miebeth Engelen, (zuster van Cis Engelen die bij Godschalx gewerkt heeft), 8e en 9e van links onbekend, Koos van Meijl (dochter van Cas van Meijl), Anna Sprankenis?, het meisje vooraan is Nelly Willems, de jonste zus van Leen, 14e van links, jongen bovenaan Hertroijs, 15e onbekend, Jan Engelen (van de bokkenboer op Boschhoven), 17e onbekend, Leen Willems, (getrouwd met Willem van Asten en dienstmeid bij van Engelen), Mieke van Meijl (zus van Nardje), jongen bovenaan onbekend, Kaar van der kruijs, onbekend, onbekend, meisje Winters uit Leenderstrijp, en meesterknecht Bakermans.

Witte nog

Ook het centrum werd zwaar getroffen. Reden voor de buren om bezwaar aan te tekenen tegen een nieuwe vergunning. Na aanvankelijke weigering verleende de gemeente ze toch op 28 december 1922. In 1931 volgde nog een uitbreiding omdat meer motoren nodig waren. Aan de Valkenswaardseweg was de opslagplaats voor de walm die van de boeren was gekocht. Het stro werd eerst bij de fabriek aan de Dorpstraat (noot: nu huisartsenpraktijk) op een weegbrug gewogen, , waarna het naar de opslagplaats vervoerd werd. Niet zo handig, maar nodig om brandrisico te vermijden. (noot: er wordt gezegd: en toen een ander product: geperst stro/ de halmplank) In 1944 legde de plaatselijke ondergrondse de opslagplaats en fabriek in de as, omdat Van Engelen in de oorlog voor de Duitsers had gewerkt: er was stro geleverd voor verpakking. Eerder was om die reden de fabriek die Van Engelen had overgenomen in Baarle- Nassau ook in brand gestoken/ geschoten. Later is de fabriek aan Amerikanen verkocht.

Van Engelen was van plan aan de Valkenswaardseweg een nieuwe fabriek te bouwen, maar kreeg geen goedkeuring. Onder de naam Halmplank, later Stramit (klonk internationaler) werd het plan toen in Someren verwezenlijkt. Van het stro perste men voortaan platen voor dakbeschotten e.d.

Witte nog

Willem van Engelen was in 1911 getrouwd met Catharina Vugts. Het echtpaar kreeg 11 kinderen van wie er 6 niet ouder geworden zijn dan 10 jaar.

Op de foto zoon Henk en dochter Riet van Engelen in de fabriek.

Opslagplaats van walmstro, op wat nu de hoek Valkenswaardseweg - Nachtegaallaan is.

Witte nog

DAKDEKKEN

Wilgentenen.

Wilgentenen werden vaak ter bevestiging gebruikt, met name boven het stalgedeelte van de boerderij.

De tenen werden eerst gekookt. Daardoor zaten ze steviger vast.

De stro-dekker.

Elk dorp had vroeger zijn stro-dekker. Het riet was duur, het stro had de boer zelf.

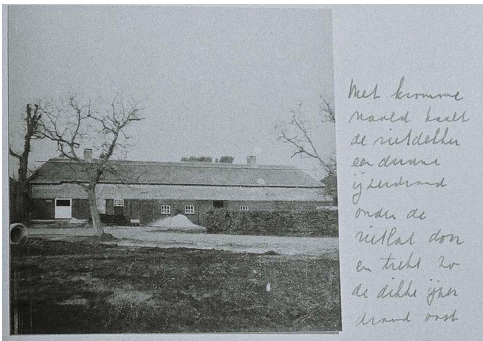
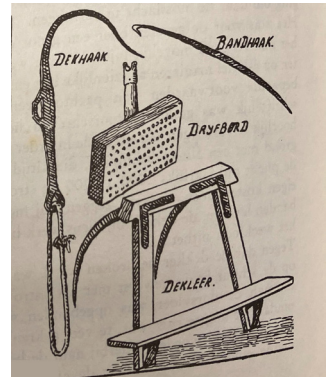
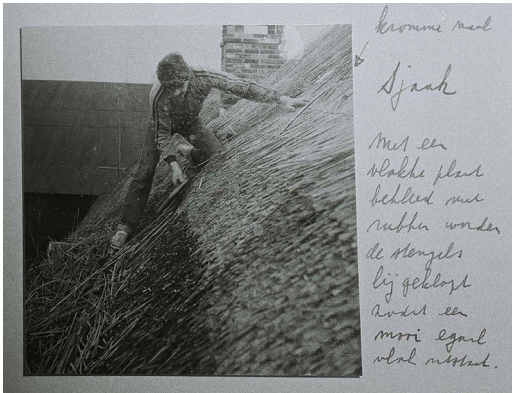
De strodekker werd slecht betaald. Bij een gehuurde boerderij had de boer de plicht om per jaar 1000 tot 1200 kg stro te verdekken. De boer moest zelf voor de materialen zorgen, de dekker te eten geven, hem helpen en hem een weekloon geven. De boer moest van te voren het stro speciaal tot dekstro schudden. Daarbij ging 30% van de schoof verloren. De boer zorgde voor daklatten. Hiervoor gebruikte hij jonge dennen. Zelden of nooit werd een gehele dakzijde vernieuwd. Meestal was het slechts een gedeelte.

Het afbreken van het oude dak gebeurde van boven naar beneden. Het herstellen ging van beneden naar boven.

Witte nog

Jac Dielis is onze gast.

De familie Dielis is al 150 jaar een dakdekkersfamilie. Zowel het vak als de naam herhaalt zich. Zijn opa was Jac, zijn vader Willem, hijzelf heet Jac, zijn zonen zijn Wilco en Robbert. Jac heeft rietdekkersmateriaal meegebracht.

gereedschap van de familie Dielis, vroeger en nu.
bandhaak, dekhaak, drijfbord, dekleer, binddraad.

Witte nog

Stro en Rietdekkers Leenderstrijp.

Jan Peels	1799 Strodekker van plm 1820-1836 Zs 1a
Petrus Martinus	1808 Strodekker van plm 1830-1860 Sd a1.
1 Willem Dielis	1840 Strodekker van plm 1860-1900 Kl 6.
2 Jacobus Dielis	1879 Strodekker van plm 1895-1940 Hs 2
3 Willem Dielis	1912 Stro/Rietdekker plm 1930-1977 Hs 1
4 Jac-obus Dielis	1951 Rietdekker van plm 1970-Heden Hs 1
5 Wilco Dielis	1982 Rietdekker van plm 1990-Heden Hs 3
5 Robbert Dielis	1984 Rietdekker van plm 1990-Heden Hs 1

De familie Dielis is nu bijna 165 jaar stro/rietdekker. Als sinds 5 generatie's. Namen van stro/rietdekkers uit Leende waren Pompen - van Laarhoven en tegenwoordig Hagenaars.

Een rieten dak is plm 30 cm dik.

Het dekken van een heel huis duurt een week of vijf.

Je kunt op een dag met 3 personen dekken plm 20m2 dekken, dat is 100m2 per week, bij 5 dagen werken.

Alle daken zijn met riet te dekken, zelfs een verticale wand wordt tegenwoordig ooit met riet gedekt. Er zijn wel 5 methoden om riet te dekken. De familie Dielis gebruikt nu meestal de schroefmethode.

Witte nog

De familie Dielis gebruikt het liefst riet uit Nederland maar ook uit Hongarije, Polen en zelfs uit China.

De omgeving waar het riet groeit bepaalt de kwaliteit

Een rieten dak gaat plm 30-40 jaar mee.

Een rieten dak is niet duurder dan een pannendak.

Indien het riet vast op de dakplaten wordt geschroefd, is een rieten dak niet extra duur in de verzekering.

Witte nog

Witte nog

Deze foto's zijn gemaakt door Ton van Dijk. Het geeft het proces van het dakdekken weer.

Het gaat over zijn eigen huis aan De Riesten 2 een monumentale boerderij.

Witte nog

SLACHTEN

Huisslaching.

Tot midden zestiger jaren washuisslaching gebruikelijk.

Het was toen een jaarlijks terugkomend ritueel. In het najaar, rond oktober, werd het vetgemeste varken voor eigen gebruik geslacht. Vroeg in de morgen was het een drukte van belang. Alle benodigheden werden schoongemaakt en onder de ketel werd het vuur opgestookt voor heet water. Messen waren geslepen, kommen en ketels klaargezet en het wachten was dan op de slager. Het woord slager komt van slaan. In vroeger tijden sloeg hij voor het steken met een hamer op de kop van het dier om het te verdoven. Later werd de slagpin gebruikt en de opvolger van deze was het schietmasker.

Versierde schietmasker slaagt
 1. Houten
 2. Met een stuk zijk met zwaaiende gewand
 3. Met een stuk zijk met zwaaiende gewand
 4. Met een stuk zijk met zwaaiende gewand
 5. Met een stuk zijk met zwaaiende gewand
 6. Met een stuk zijk met zwaaiende gewand
 7. Met een stuk zijk met zwaaiende gewand

Het slachtoffer werd aan zijn rechterachterpoot voorzien van een touw (zëlke) om het om te trekken en te steken. Het schietmasker werd tegen het voorhoofd geplaatst. Het wapen was geladen met een afvuurpatroon, de slagpin gespannen en door het indrukken van de hendel ging het schot af. De stalen pin met een lengte van ongeveer tien centimeter dringt met grote kracht in de hersenen. Het dier is dan hersendood/bewusteloos. Het was de verantwoordelijkheid van de slager dat alles rustig en in zo kort mogelijke tijd gebeurde om dierenleed te vermijden.

Witte nog

Helaas ging het wel eens mis en gebeurden er ernstige ongelukken met het schietmasker, soms met dodelijke afloop voor de slager of zijn knecht. (niet in Leende overigens) Direct na het schot werd het varken op een zij getrokken en de halsslagader doorstoken om leeg te bloeden. Het bloed werd al roerend opgevangen om later verwerkt te worden. Daarna werd het kadaver met heet water overgoten om de haren makkelijker te verwijderen met behulp van de schrabber (slagbel).

Witte nog

Na het verwijderen van de teennagels en reinigen van de huid werd het karkas bevestigd aan een spreidhout en op een ladder gehangen. De volgende handeling was het openen van de buik en het verwijderen van de ingewanden en organen. Als het varken schoon op de ladder hing moest het besterven en was het wachten op de keurmeester die zijn stempel plaatste als teken van goedkeuring. De vleeshaak werd gebruikt om tong, luchtpijp, lever en longen, die nog met elkaar en aan het dier verbonden waren, op te hangen als bewijs voor de keuring dat ze bij het kadaver hoorden. Een ervaren slager had ongeveer twee uur nodig om een volwassen varken schoon op de ladder te hangen.

Witte nog

Jac Dielis vertelt:

Van november t/m maart werd er geslacht. Daarvoor moest de boer bij de gemeente een vergunning aanvragen. De mestvarkens werden op tijd verkocht. De boer hield een varken apart om verder vet te mesten voor de eigen slacht. Het varken werd gedood met een schietmasker. In de oorlog, toen er geen schot mocht vallen, had men een andere manier.

Met water van plusminus 85 graden en een schraper werden de haren van de huid gehaald. Het totale slachtproces duurde 1 tot 2 uur. Het geslachte varken werd op het 'varkensleerke' gehangen. Dat was een ladder waarvan 1 of of 2 sporten door de staanders heen staken. Het varken werd daar aangehangen. Zo'n 30% van het varken was slachtafval. Er waren 2 keuringen. Eerst moest het varken levend gekeurd worden en daarna na de slachting was er nog een keuring.

Na 24u mocht het varken uitgebeend worden (in de volksmond heette dat afkappen). Dat werd door de huisslachter gedaan. De prijs prijs voor een slachting was fl. 15. Er werd er ooit (stiekem) meer dan één varken op een locatie geslacht. Het gereedschap van een huisslachter was een schietmasker, een vleeshaak, een touw, een schraper, aanzetstaal, een wetsteen en een leren koker met diverse messen.

Na het slachten werd er een borrel gedronken, dat was traditie.

Anekdote; Het ging niet altijd helemaal goed met het slachten. Slachter Jan van Laarhoven, alias Jan de slachter, of Jan de Schatter, stak per ongeluk in zijn been bij het doden van het varken. Hij riep: 'Nondedju hij biet nog!!'

Witte nog

Toos leest het eerste gedeelte voor van het opstel over het varken.

Leende en folklore onder de Leendse Toren 23 november 2011

Een ludieke beschrijving van de krukstaart door de Kempen Pers uitgegeven "Kronieken van de Kempen".

Het is waarschijnlijk geschreven door een zoon van een varkensboer.

Witte nog

Met dank aan onze gasten:
Tom Ras, Gery van Asten en Jac Dielis.

Gerie van Asten en Tom Ras

Jac Dielis

de gastvrouwen van Graaggedaan, Tonny van Weert, Greet van der Palen, Elsa Engelen en Mieke Baats.

onze toehoorders.